

СВАТБЕН СИМВОЛИЗЪМ.

Тук искам да разгледам някои основни символи, които имат отношение към сотерологичната (спасителната) мисия на Логоса. Водещи са сватбения, хлебния и винения символизъм, знаци като Жениха, Агнето (Пастира), Рибата (Рибаря), Хляба, Лозата, Виното, както и някои специфични числени символи като трите дни «в сърцето на земята» и четирите посоки, от които Логосът събира своите хора. Подчертано езотеричен смисъл имат притчите и посланията за будност и умножаване на съзнанието, за събирането на разпиляното в едно, за доброволното умиране на Логоса, за да вземе след това живота си обратно.

Да вземем сватбения символизъм. Исус казва, че е “жениха” в казуса с постенето – това и в трите синоптични евангелия. В Йоан има нещо друго – сам Кръстителят нарича Исус “жениха”. В Матей пък има две сватбени притчи (22 и 25). Според първата, ще спасят тези, които не само уважат поканата на Бог да се явят на сватбата на сина му, но и се явят в сватбени одежди. От гостите един се оказва случаен, объркан, незнаещ къде се намира. Домакинът го запитва: “Приятелю, как успя да влезеш без сватбена премяна?”; човекът стои онемял. В резултат бива изхвърлен във “външната тъмнина” (“the outer darkness”).

Втората притча е за десетте девизи, които чакат жениха със запалени лампи. Когато женихът най-сетне идва, се оказва, че на половината им е свършило маслото и лампите им са угаснали. Те отиват да вземат още масло, но когато се връщат, вратата вече е затворена. Девизиците, които са имали достатъчно масло, са влезли с жениха на сватбен банкет; останалите стоят навън и чукат, но няма кой да им отвори. “Не ви познавам”, отвърща им той отвътре. Изводът: “Therefore keep watch, because you do not know the day or the hour.”

Двете притчи са безпощадни: срещата с жениха не е безусловна. Трябва да си със сватбени дрехи (светлинно тяло?), да си адекватен на ситуацията, да си със запалена лампа (буден, осъзнат). Притчата за девизиците е особено подходяща за включване в канонично евангелие – от една страна сватбеният ѝ символизъм е недвусмислен за този, който има очи да види и уши да чуе (алегория на просветлението), от друга страна не става дума за някаква индивидуална мистерия между човек и Логос от типа брачно тайнство между невеста и жених. Девизиците са много, а в античността е имало обичай дружките на невестата да бдят пред брачната стая. Запазен е един фрагмент от Сафо, който звучи така:

“...нощ...
ние – девойките –
цяла нощ бдим

пред твоите двери
щастливи съпрузе,
и възпяваме
невестата твоя...
Стани, събуди се...”

Така че девиците от Матея външно не изглеждат символно еднозначни с невестата поради това, че са много и поради сватбения обичай дружките да бдят пред вратата на младоженеца. Но ето че именно многото девизи в мистериален смисъл означават многото души, които се бракосъчетават с единния Логос, многото частни съзнания, които се вливат в единното Съзнание. За този, който познава езика на мистериите, тази притча е една от най-хубавите алегии за опасността душата да се размине със своя Жених поради разсейване.

На много места в евангелията Исус предупреждава да бъдем бдителни, защото никой не знае деня и часа, когато ще се завърне “собственика на къщата”. В Гетсиманската градина той на три пъти отива да се моли, увещавайки учениците си да бъдат нащрек, но и трите пъти ги намира заспали. Никъде обаче не е предаден така поетично ужаса от нестаналата сватба по невнимание, както в притчата за десетте девизи от Матея.

Заслужава да си я припомним по-често.